

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
27 november 2023 (mondelinge uitspraak 23 november 2023)

Zitting: 23 november 2023 te Amersfoort

Klachtnummer: KC 2023 – 068

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klacht:

Klager is het niet eens met de toediening van de verplichte medicatie in de vorm van een injectie. Hij heeft last van veel bijwerkingen.

Klager vindt de medicatie niet nodig.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 14 november 2023 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen.
- Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 15 november 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 15 november 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 23 november 2023.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 23 november 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 23 november 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op 23 november 2023 aan klager, aangeklaagde en pvp meegedeeld (telefonisch of per email).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft bij zijn klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van het toedienen van medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De psychiater heeft de ambtelijk secretaris meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie niet op te schorten tot het moment van zitting.

De beslissing is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is op ... geboren. Hij verblijft sinds 1994 in Nederland.

Klager is sinds augustus 2020 overgeplaatst vanuit ... voor een vervolgbehandeling naar de afdeling ... van ... voor verdere stabilisatie. Hij is in de psychiatrische voorgeschiedenis bekend met een Bipolaire I stoornis, rapid cycling patroon dd schizo-affectieve stoornis. Klager is opgenomen in verband met chronisch manisch psychotisch beeld in het kader van een schizo-affectieve stoornis van het bipolaire type onderhouden door drugsgebruik en mogelijk medeonderhouden door traumaklachten.

Op 26 juni 2023 heeft de rechtbank Midden- Nederland, locatie Utrecht, een zorgmachtiging verleend tot en met 26 juni 2024 waarbij, onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het toedienen van medicatie is toegewezen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 19 oktober 2023 onderzocht en op 19 oktober 2023 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 20 oktober 2023 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 20 oktober 2023 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 20 oktober 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het toedienen van medicatie.

De zorgverantwoordelijke stelt dat klager vanuit zijn psychotische toestandsbeeld in het verleden meermaals het innemen van orale medicatie heeft geweigerd en dat hij tevens verdacht werd van het smokkelen van medicatie. Dit, naast drugsgebruik, geeft verergering van zijn psychotische klachten waarbij hij niet in de samenwerking is en er gevaar dreigt voor groepsgenoten en zorgmedewerkers. Klager heeft op 12 juli 2023 vanuit paranoïde wanen een medepatiënt geslagen. Derhalve is overgegaan op olanzapine depot om de inname van medicatie, te weten een antipsychoticum, te waarborgen.

Bij agressie of escalatie anderszins in psychotisch toestandsbeeld zal er noodmedicatie gegeven worden.

De zorgverantwoordelijke vindt dat klager op dit moment niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ten aanzien van de verplichte zorg die hij zal krijgen.

Vanuit het psychiatrisch toestandsbeeld is klager niet in staat om de gevolgen van zijn handelen te overzien.

De zorgverantwoordelijke vindt dat hij de voorkeuren van klager voor verplichte zorg niet kan volgen. Door het volgen van zijn voorkeuren ontstaat wel groot risico op ernstig nadeel.

Bij het wegvallen zal betrokkene stoppen met medicatie en in combinatie met drugsgebruik verder (manisch)psychotisch ontregelen. Vanuit paranoïde wanen bestaat er een gevaar voor agressie richting derden.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter hoorzitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat hij helemaal kapot is in zijn lichaam. Klager vindt dat hij zo veel medicatie heeft. Hij zegt dat hij bang is van injecties. Klager zegt dat hij nooit agressief wordt. Ook in de zes jaar dat hij in het ... leger heeft gezeten is hij nooit agressief geweest.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij terug wil naar zijn eigen land. Hij wacht op terugkeer naar

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij medicatie heeft voor zijn Bipolaire stoornis en zijn problemen met zijn hart. Hij vertelt dat hij iedere dag zijn medicatie neemt, maar dat hij problemen heeft met het krijgen van de medicatie in de vorm van injecties. Na de injectie werkt zijn hoofd niet meer en werkt zijn motoriek om piano te spelen niet. Klager vertelt dat er op afdeling ... een goede piano staat, maar dat hij nu op afdeling ... op een kapotte digitale piano moet spelen.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij amfetaminen (foot pills) gebruikt die in Israël in oorlogstijd heel gebruikelijk zijn en die niet via een drugsdealer worden verkregen, maar legaal zijn. Hij zegt dat hij nooit drugs heeft gebruikt

Gevraagd hiernaar antwoordt klager nogmaals dat hij naar huis wil, naar zijn land, waar zijn vrouw en zijn twee kinderen in ... wonen. Verder wil klager weer piano spelen en wil hij graag een keer in de kerk op ... spelen. Tenslotte zegt klager dat hij aangeklaagde niet meer als psychiater wil hebben.

Gevraagd of de pvp nog aanvullingen heeft antwoordt zij dat klager problemen heeft met de olanzapine in de vorm van injecties. Hij heeft al jaren medicatie die niet werkt en het lijkt niet te stoppen.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klager al een paar jaar is opgenomen. Op 19 oktober 2023 is klager overgeplaatst naar afdeling ... vanwege toename van paranoïde wanen en nadat hij een uitspraak heeft gedaan dat hij de ... wilde neerschieten omdat bijna alle ... "bad guys" zijn. Tevens vroeg klager om een uzi om zichzelf in de nacht te kunnen verdedigen.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klager geen depotmedicatie of antipsychotica wil. De orale medicatie neemt hij niet altijd in en gezien kwetsbaarheid voor een manisch

psychotische ontregeling bij klager wordt levenslang onderhoudsbehandeling met een antipsychoticum geadviseerd.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat als klager medicatietrouw blijft en geen drugs meer gebruikt de verwachting is dat het psychiatrisch beeld voldoende stabiel zal zijn om klager aan te melden voor een vervolgsetting. Echter lijkt de behandeling op dit moment in een grote impasse te komen vanwege het ontbreken van ziektebesef.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank verleende zorgmachtiging van 26 juni 2023 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg stelt de er voldoende aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld, wordt voldaan.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 20 oktober 2023 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 19 oktober 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Zij heeft op 19 oktober 2023 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 20 oktober 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 20 oktober 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder de toediening van medicatie (in de vorm van een injectie) een zodanig psychotisch toestandsbeeld

in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klager is grensoverschrijdend en verbaal intimiderend naar personeel en medepatiënten. Op 12 juli 2023 heeft er vanuit het psychiatrisch toestandsbeeld een agressie incident plaatsgevonden. Klager weigert meermaals het innemen van orale medicatie. Dit geeft verergering van psychotische klachten, waarbij klager niet in de samenwerking is en er gevaar dreigt voor groepsgenoten en zorgmedewerkers. Er is geen sprake van ziektebesef en het ziektebeeld wordt met name onderhouden door druggebruik.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot het toedienen van medicatie (in de vorm van een injectie) voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvggz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de vorm van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvggz **ongegron**d.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht: **ongegron**d

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. W.P. Rijksen, voorzitter,
Dhr. drs. R. Mentjox, psychiater,
Mw. L. Casparie, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvrgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.